

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകോനഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||

ശ്രീരാമസ്യ ശോഭേന സമേഷാം ജഡചേതനാനാമയോധ്യാപൂർയാശ്ച
ദുരവസ്ഥായാ വർണനം രാജേന്താ ദശരഥസ്യ വിലാപശ്ച

മമ ത്വശ്യാ നിവൃത്തസ്യ
ന പ്രാവർത്തന്ത വർത്തനി |
ഉഷ്ണമശ്രു വിമുഞ്ചന്തോ
രാമേ സമ്പ്രസ്ഥിതേ വനം || 2.59.1 ||

ഉഭാഭ്യാം രാജപുത്രാഭ്യാ -
മഥ കൃത്യാഹമഞ്ജലിം |
പ്രസ്ഥിതോ രഥമാസ്ഥായ
തദുഃഖമപി ധാരയൻ || 2.59.2 ||

ഗുഹേന സാർധം തത്രൈവ
സ്ഥിതോസ്ത്വി ദിവസാൻ ബഹൂൻ |
ആശയാ യദി മാം രാമഃ
പുനഃ ശബ്ദാപയേദിതി || 2.59.3 ||

വിഷയേ തേ മഹാരാജ
മഹാവ്യസനകർശിതാഃ |
അപി വൃക്ഷാഃ പരിച്ഛിന്നാഃ
സപുഷ്പാങ്കുരകോരകാഃ || 2.59.4 ||

ഉപതപ്തോദകാ നദ്യഃ
 പൽവലാനി സരാംസി ച |
 പരിശുഷ്കപലാശാനി
 വനാൻയുപവനാനി ച || 2.59.5 ||

ന ച സർപന്തി സത്യാനി
 വ്യാലാ ന പ്രചരന്തി ച |
 രാമശോകാഭിഭൂതം ത -
 നിഷ്കുജമദവദ് വനം || 2.59.6 ||

ലീനപുഷ്കരപത്രാശ്ച
 നദ്യശ്ച കലുഷോദകാഃ |
 സന്തപ്തപദ്മാഃ പദ്മിന്ധോ
 ലീനമീനവിഹംഗമാഃ || 2.59.7 ||

ജലജാനി ച പുഷ്പാണി
 മാൽയാനി സ്ഥലജാനി ച |
 നാതിഭാന്ത്യൽപഗന്ധീനി
 ഫലാനി ച യഥാപുരം || 2.59.8 ||

അത്രോദ്യാനാനി ശൂന്യാനി
 പ്രലീനവിഹഗാനി ച |
 ന ചാഭിരാമാനാരാമാൻ
 പശ്യാമി മനുജർഷഭ || 2.59.9 ||

പ്രവിശന്തമയോധ്യായാം
 ന കശ്ചിദഭിനന്ദതി |
 നരാ രാമമപശ്യന്തോ
 നിഃശ്വസന്തി മുഹൂർമുഹൂഃ || 2.59.10 ||

ദേവ രാജരഥം ദൃഷ്ട്വാ
 വിനാ രാമമിഹാഗതം |
 ദുരാദശ്രുമുഖഃ സർവോ
 രാജമാർഗേ ഗതോ ജനഃ || 2.59.11 ||

ഹർദ്ദൈർവിമാനൈഃ പ്രാസാദൈ -
 രവേക്ഷ്യ രഥമാഗതം |
 ഹാഹാകാരക്യതാ നാർയോ
 രാമാദർശനകർശിതാഃ || 2.59.12 ||

ആയതൈർവിമലൈർനേത്രൈ -
 രശ്രുവേഗപരിപ്ലുതൈഃ |
 അന്യോന്യമഭിവിക്ഷന്തേ -
 ഽവ്യക്തമാർതതരാഃ സ്ത്രിയഃ || 2.59.13 ||

നാമിത്രാണാം ന മിത്രാണാ -
 മുദാസീനജനസ്യ ച |
 അഹമാർതതയാ കഞ്ചിദ്
 വിശേഷം നോപലക്ഷയേ || 2.59.14 ||

അപ്രഹൃഷ്ടമനുഷ്യാ ച
 ദീനനാഗതുരംഗമാ |
 ആർതസ്വരപരിച്ഛാനാ
 വിനിഃശ്വസിതനിഃസ്വനാ || 2.59.15 ||

നിരാനന്ദാ മഹാരാജ
 രാമപ്രവാജനാതുരാ |
 കൗസൽയാ പുത്രഹീനേവ
 അയോധ്യാ പ്രതിഭാതി മേ || 2.59.16 ||

സുതസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ
 വാചാ പരമദീനയാ |
 ബാഷ്പോപഹതയാ സുത -
 മിദം വചനമബ്രവീത് || 2.59.17 ||

കൈകേയോ വിനിയുക്തേന
 പാപാഭിജനഭാവയാ |
 മയാ ന മന്ത്രകുശലൈ -
 ര്വവൃദ്ധൈഃ സഹ സമർഥിതം || 2.59.18 ||

ന സുഹൃദ്ഭിർന ചാമാത്യൈ -
 ര്മന്ത്രയിത്യാ സനൈഗമൈഃ |
 മയായമർഥഃ സജോഹാത്
 സ്ത്രീഹേതോഃ സഹസാ കൃതഃ || 2.59.19 ||

ഭവിതവ്യതയാ നൂന -
 മിദം വാ വ്യസനം മഹത് |
 കുലസ്യാസ്യ വിനാശായ
 പ്രാപ്തം സുത യദ്യുച്ഛയാ || 2.59.20 ||

സുത യദ്യസ്തി തേ കിഞ്ചി -
 ന്മയാപി സുകൃതം കൃതം |
 ത്വം പ്രാപയാശു മാം രാമം
 പ്രാണാഃ സന്ത്യരയന്തി മാം || 2.59.21 ||

യദ്യദ്യാപി മമൈവാജ്ഞാ
 നിവർതയതു രാഘവം |
 ന ശക്ഷ്യാമി വിനാ രാമം
 മൂഹൂർത്തമപി ജീവിതും || 2.59.22 ||

അഥവാപി മഹാബാഹു -
 ര്ഗതോ ദൂരം ഭവിഷ്യതി |
 മാമേവ രഥമാരോപ്യ
 ശീഘ്രം രാമായ ദർശയ || 2.59.23 ||

വൃത്തദംശ്രോ മഹേഷ്യാസഃ
 ക്യാസൗ ലക്ഷ്മണപൂർവജഃ |
 യദി ജീവാമി സാധ്യേനം
 പശ്യേയം സീതയാ സഹ || 2.59.24 ||

ലോഹിതാക്ഷം മഹാബാഹു -
 മാമുക്തമണികുണ്ഡലം |
 രാമം യദി ന പശ്യേയം
 ഗമിഷ്യാമി യമക്ഷയം || 2.59.25 ||

അതോ നു കിം ദുഃഖതരം
 യോഹമിക്ഷ്യാകുനന്ദനം |
 ഇമാമവസ്ഥാമാപനോ
 നേഹ പശ്യാമി രാഘവം || 2.59.26 ||

ഹാ രാമ രാമാനുജ ഹാ
 ഹാ വൈദേഹി തപസ്വിനി |
 ന മാം ജാനീത ദുഃഖേന
 മ്രിയമാണമനാഥവത് || 2.59.27 ||

സ തേന രാജാ ദുഃഖേന
 ദൃശമർപിതചേതനഃ |
 അവഗാഢഃ സുദുഷ്കാരം
 ശോകസാഗരമബ്രവീത് || 2.59.28 ||

രാമശോകമഹാവേഗഃ
 സീതാവിരഹപാരഗഃ |
 ശ്യാസിതോർമിമഹാവർതോ
 ബാഷ്പവേഗജലാവിലഃ || 2.59.29 ||

ബാഹുവിക്ഷേപമീനോസൗ
 വിക്രന്ദിതമഹാസ്വനഃ |
 പ്രകീർണകേശശൈവാലഃ
 കൈകേയീവഡവാമുഖഃ || 2.59.30 ||

മമാശ്രുവേഗപ്രഭവഃ
 കുബ്ജ്ജാവാക്യമഹാഗ്രഹഃ |
 വരവേലോ നൃശംസായാ
 രാമപ്രവ്രാജനായതഃ || 2.59.31 ||

യസ്മിൻ ബത നിമഗ്നോഹം കൗസൽയേ രാഘവം വിനാ |
 ദുസ്തരോ ജീവതാ ദേവി മയായം ശോകസാഗരഃ || 2.59.32 ||

അശോഭനം യോഹമിഹാദ്യ രാഘവം
 ദിദ്യക്ഷമാണോ ന ലഭേ സലക്ഷ്മണം |
 ഇതീവ രാജാ വിലപൻ മഹായശാഃ
 പപാത തൂർണം ശയനേ സ മുർച്ഛിതഃ || 2.59.33 ||

ഇതി വിലപതി പാർഥിവേ പ്രണഷ്ടേ
 കരുണതരം ദ്വിഗുണം ച രാമഹേതോഃ |
 വചനമനുനിശ്ച്യ തസ്യ ദേവി
 ഭയമഗമത് പുനരേവ രാമമാതാ || 2.59.34 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഏകോനഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||